

Letnik: XXVIII

avgust 1988

čevljar

glasilo delovne organizacije tovarne obutve

tržič

KAKO DO JUBILEJU PRIMERNIH UČINKOV

S planom za letošnje leto smo se med drugim tudi opredelili, da bo naš prispevek k petinosemdesetletnici Peka najlepši, če bo ta v bistveno boljših rezultatih. Dve tretjini leta je že za nami, gospodarske razmere so se in se še spreminjajo, do sedaj doseženi rezultati pa še niso tisto, kar bi vlivalo zadovoljstvo nad doseženim. Čeprav je pred nami dan, ko bomo slavnostno obeležili naš jubilej in praznovali stanovski praznik, bom vseeno tudi tu izkoristil priložnost ter izpostavil prednostne naloge sedanjega gospodarskega trenutka, katerih izvršitev vodi k dosegu opredeljenega cilja.

Že na zadnji seji skupnega delavskega sveta smo ugotovili, da zaradi spremenjenih gospodarskih razmer ni potrebe po spremembi naših planov, ampak, da moramo najti pot še hitrejše uresničitve opredeljenega. Seveda, to ne pomeni, da mi ne občutimo sprejetih majskih in junijskih ukrepov, normalno in pri-

čakovano bi bilo, da so posledice nekoliko manj boleče za dobre in v izvoz naravnane delovne organizacije. Sprostitev cen pri prodaji naših izdelkov še ne daje več dohodka, ob zmanjšanju kupne moči mora biti naš izdelek še kvalitetnejši, še bolj ga moramo znati predstaviti kupcem, skratka borba na trgu je vse ostrejša. Posebnih dohodkovnih motivov izvoza še ne vidimo, obremenitve uvoza so preko vseh meja, v kratkem pričakujemo spremembe, ki bi vsaj delno izboljšale dohodkovnost izvoza. Pri novih ukrepih ni šlo brez omejitev. Zmanjšana je, in to bistveno, možnost tiskanja novega denarja, zato bo vse težje dobiti kredite in ti bodo vse dražji. Omejena pa je tudi poraba, poleg skupne in splošne tudi osebna, to je osebni dohodki. Po sprejetih merilih bomo v devetmesečnem obdobju porabili celo nekaj več od dovoljenega (to bo že akontacija za zadnje tromesečje), do konca leta pa imamo še

nekaj prostora. To pomeni, če bomo z učinkovitejšim delom ustvarili več dohodka, bomo lahko tudi povečali osebne dohodke.

In kakšna je v sedanjih gospodarskih razmerah naša naloga? Enostavno povedano, še prej, oziroma hitreje doseči opredeljene plane. Izrazita prednost je še vedno za vse tiste naloge, katerih izvršitev pomeni hitrejše obračanje sredstev, torej ostra in vse ostrejša borba z zalogami, ter seveda prodajati tistim, ki bodo tudi plačali. Ostra borba in to vsak dan, uro, trenutek, mora biti tudi z vsemi stroški, saj zmanjšanje teh pomeni več dohodka. Ob vsem tem gre še posebej omeniti, da tudi več izdelanega in to v zahte-

vani kakovosti pomeni tudi manj stroškov, prav tako pa tudi pri prodaji storiti vse, da bomo dosegali res optimalni dohodek.

Nič novega nisem povedal, ponavljam nekatere stvari tudi zato, da za stalno ostanejo v naših glavah in da jih resnično upoštevamo pri vsakdanjem delu.

Leto se sicer hitro bliža zaključku, sedaj imamo še čas, da predvsem z boljšim delom zagotovimo izpolnitev osrednje planske naloge, to je z **BOLJŠIMI UČINKI NAŠEGA DELA** proslaviti petinosemdesetletnico PEKA.

Predsednik KPO
Franc Grašič dipl. oec.

Poliuretan

Ormož

35 LET BUDUČNOSTI

V letu, ko Peko praznuje 85-letnico, je jubilejno leto tudi za Budućnost.

Začetek tovarne obutve »Budučnost« iz Ludbrega sega v čas, ko so delovni ljudje Jugoslavije prevzemali v svoje roke tovarne, v čas prvih delavskih svetov in uvedbo delavskega samoupravljanja v naši socialistični družbi. V tistem času se je porodila ideja in zamisel o ustanovitvi majhne čevljarke delavnice, v kateri bi popravljali in izdelovali čevlje meščanom Ludbrega in okolice.

Težave in poveljno pomanjkanje je bilo ludbreškim čevljarjem povod za zamisel, da bi združeni lažje opravljali delo. Da bi delo lahko steklo, so bila potrebna osnovna in obratna sredstva. Ko so razmišljali o tem, so sklenili, da vsak zainteresiran za delo v delavnici, do takrat obrtnik, odstopi svoja sredstva za skupno čevljarstvo delavnico.

Danes že daljnega 1953. leta, je osem obrtnikov s skromnimi sredstvi in kapitalom začelo z delom. Z vsega tremi stroji, nekaj potrošnega materiala in 300 tisoč starih dinarjev je bil osnovan zametek današnje Budućnosti.

Spomnimo se, da je bilo takrat obdobje, ko so delovne organizacije tudi z dolgoletno tradicijo in izkušnjami obratovale v izredno težkih pogojih. Takrat so bile potrebne preusmeritve v industrijsko proizvodnjo in prilagajanja ekonomske politike notranjim in zunanjim težavam.

Kljub vsem problemom, počasi toda sigurno, so bili uspehi poslovanja iz dneva v dan boljši. Pomembna prelomnica za kolektiv je bila leta 1964, ko so se iz delavnice v privatni hiši preselili v poslovne prostore družbenega sektorja, kar je omogočilo proizvodnjo obutve na modernejši način, dvig produktivnosti in kvalitete ter odprlo vrata na tuje trge.

Poleg tako usmerjene proizvodnje gotove obutve se je proizvodnja v letu 1969 usmerila tudi na izdelavo zgornjih delov in povezovanja z velikimi proizvajalci obutve. Da bi bili kos zahtevam tržišča in zagotovili delovne pogoje, so se leta 1971 odločili za gradnjo nove tovarniške hale. Od zasnove do realizacije investicije je bila trnova pot. Težko je bilo za-

gotoviti sredstva. S pomočjo republiškega fonda za razvoj nerazvitih je bilo uspešno rešeno tudi to. Opravičenost investicije se je pokazala že prihodnje leto, s povečanjem produktivnosti, boljšo organizacijo, specializacijo proizvodnje in še marsičem.

Potrdilo usmeritve je bilo tudi v letu 1972, ko je Peko plasiral na trg 50 % naše proizvodnje.

Spoznanje, da je edina pot za nadaljni razvoj v povezovanju z velikimi podjetji, kjer je mogoča delitev dela, specializacija in tipizacija proizvodnje, je bilo osnova po dogovor o poslovno tehničnem sodelovanju. Tudi to je bilo v letu 1972. Različno in razdrobljeno proizvodnjo je zamenjala specializirana proizvodnja flex šivane obutve in zgornjih delov. Opravljena je bila rekonstrukcija in modernizacija strojev, kar je omogočilo povečanje produktivnosti in kvalitete, ki je konkurirala na domačem in svetovnem trgu.

Sodelovanje se je nadaljevalo. Doseženi skupno dobri rezultati so sodelovanje še poglobili. Kmalu se je iz Tržiča prenesel del proizvodnje v Ludbreg. Spet se je pojavil problem utesnjenosti poslovnih in delovnih prostorov, kar je bila zavora za nadaljni razvoj. Delavci Budućnosti smo skupaj s prestavniki Peka sprejeli odločitev o izgradnji nove velike tovarne na novi lokaciji. Dokončen sklep je bil sprejet na zborih delavcev ob koncu leta 1974. V naslednjem letu je bil izdelan projekt, vsa potrebna dokumentacija in finančna konstrukcija. Poleg lastne udeležbe so pri financiranju gradnje sodelovali: Peko, Ljubljanska banka, Stavbar iz Maribora, Croatia Zagreb in Sklad skupnih rezerv SR Hrvatske in občine Ludbreg. Nova tovarna je bila ob izgradnji najmodernejša med čevljarstvi tovarnami pri nas, z najsodobnejšo domačo in tujo opremo. Obratovati je pričela 26. novembra 1976. Vzporedno z začetkom obratovanja je bil istega dne podpisan samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev v delovno organizacijo Peko. Z razvojem se je stalno povečevalo število zaposlenih; leta 1974 je bilo zaposlenih 424, na 900 delavcev v letu 1980 do danes, ko je v Budućnosti 1846 delavcev.

Kakor se je krepila materialna osnova, tako se je razvijalo tudi samoupravljanje. Vedno večje so bile potrebe po višjem strokovnem znanju. Za nadaljni razvoj samoupravnih odnosov je bilo nujno potrebno strokovno znanje kot tudi družbenopolitično izobraževanje. Danes, po 35. letih obstoja nas spremljajo mnoge težave, od velike inflacije, visokih prispevkov, intervencijskih ukrepov, nestimulacije izvoza in podobno. Vsakodnevno naraščajo in iz dneva v dan so večje obremenitve gospodarstva, kar bolj in bolj pritiska na še tako nizko akumulacijo in reprodukcijsko sposobnost. Kljub vsem naštetim težavam so doseženi rezultati zadovoljni.

V letošnjem prvem polletju smo izdelali preko milijon parov obutve, od tega je bilo prodanih v izvoz 72 %, celotni prihodek proizvodnje znaša 36.730.405.840 dinarjev.

S ponosom lahko rečemo, da smo v 35 letih obstoja dosegli dobre rezultate, velik prispevek krepitvi gospodarstva in razvoju socialističnega samoupravljanja na osnovi ustave Zakona o združenem delu, programa ZKJ in drugih organov in organizacij.

Doseženi uspehi so rezultati nesebičnega dela in prizadevanja, nekaj generacij, ki so znale v vsakem, tudi najtežjem trenutku najti izhod. Težave so bile in bodo še, toda lažje jih je premagovati, če so uspehi in rezultati dobri. Tako je bilo od takrat, ko je bilo sedem delavcev ob ustanovitvi, do danes, ko nas je 1846.

Zavedamo se, da vse kar smo dosegli ne bi mogli sami. V skupnosti s Pekom iz Tržiča smo učvrstili poti medrepubliškega sodelovanja, katere stalno utrjujemo v obojestransko zadovoljstvo.

Ing. Franjo Repić
vodja TOZD-a Budućnost

POMOČ V PROIZVODNJI

Franci Jerman, Janez Cerkovnik, Friderik Cvek, Janez Marin in Bogo Klemenčič, so prevzemalci usnja v sektorju kontrole kvalitete. Po dopustu so zaradi zaostankov v proizvodnji v Trbovljah pomagali pri sekanju zgornjih delov, kjer je bilo ozko grlo. Na delo se spoznajo, saj so nas v preteklosti zastopali na proizvodnih delovnih tekmovanjih, kar pomeni, da so bili dobri sekalci usnja.

Trbovlje

Večernji list
VAŠ LIST

do **dodjeljuju**

ODJEL U ROBNOJ KUĆI „RI“

„PEKO“

RIJEKA

za **kvalitetu usluga u 1988.**

glasni i odgovorni urednik
očešćenjeg lista
Stjepan Andračić

predsjednik
pešćedne komore rijeke
Tomislav Blažić

PRISPEVEK JUBILEJU

Privredna komora in Večernji list, dnevni časopis iz Rijeke, vsako leto organizirata akcijo ZA KVALITETU USLUGA. Člani komisije nenapovedani obiskujejo trgovine in ocenjujejo splošni vtis, ponudbo, postrežbo in prijaznost prodajalcev. Letos je akcija potekala v marcu in aprilu. Ocenjeno je bilo 86 prodajaln, med njimi tudi vse tri poslovalnice Peko.

Poslovalnica Rijeka III., to je prodajalna v blagovni hiši, je po mnenju članov Privredne komore in novinarjev Večernega lista najboljša. To je lepo priznanje za kolektiv in bogat prispevek našemu jubileju.

Poslovalnica je bila odprta pred desetimi leti, ko je bila zgrajena blagovnica. Oddelek Peko je v prvem nadstropju. Prodajalna je odprta ves dan do večernih ur, ki oživi KORZO narodne revolucije, glavna ulica Rijeke, ki je zaprta za ves promet, torej namenjena je le pešcem, predvsem pa večernim sprehajalcem.

Priznanje je v uredništvo prinesel s ponosom Anton Cvijetković, dosednji poslovodja, ko je prišel nasrečanje ob upokojitvi. Tako zanj, kot za vse v poslovalnici je to dragoceno priznanje. ČESTITAMO! To je najbolj objektivna ocena njihovega dela in prizadevanj, hkrati pa vzpodbuda, da s tekim načinom dela nadaljujejo.

NOVO ŠOLSKO LETO

Planiranju potreb za kadrovske štipendiranje in za izobraževanje ob delu za šol. leto 1988/89 je sledil razpis, ki je bil zelo blizu gibanju na področju štipendiranja v letošnjem letu na Gorenjskem. Tudi naše potrebe so namreč narekemale izboljšanje sestave štipendij, torej manj štipendij na nižjih stopnjah zahtevnosti in več štipendij za višje stopnje zahtevnosti, kar je v skladu s potrebami po vse večjem številu strokovnjakov.

Od skupno razpisanih 127 štipendij jih je bilo 86 ali 67,7 % do vključno V stopnje zahtevnosti in 41 ali 32,3 % za višje in visoke šole, s čimer so naše ugotovljene potrebe presegle regijske, ki znašajo 28 %. S tem smo tudi mi potrdili besede strokovnega delavca službe skupnosti za zaposlovanje Kranj, ki je ugotavljal, da je kljub stiskam v zaposlovanju, na področju štipendiranja srednjeročni optimizem večji od kratkoročnega pesimizma.

Tudi za študij ob delu smo imeli razpisanih 26 mest in sicer 17 ali 65,4 % do vključno stopnje V in 9 ali 34,6 % za višje in visoke šole.

V šolskem letu 1987/88 smo imeli v naši delovni organizaciji 142 štipendistov. 36 štipendistov je oz. bo, po šolskih programih, izobraževanje v letošnjem letu zaključilo, od tega 23 na srednjih šolah. 12 srednješolcev bo študij nadaljevalo redno 4 pa ob delu kajti njihove poklicne namere se skladajo z našimi potrebami po kadrih z višjo in visoko izobrazbo. Omenjeno potrjuje, da so prav naši štipendisti v srednjih šolah najstabilnejši in najmočnejši vir potencialnih kandidatov za višje in visoke šole. Začeto delo s štipendisti v preteklem letu bo potrebno izpopolnjevati, od informiranja o potrebah po stopnjah in smereh šolanja, da obogatitve stikov in pridobivanja čim večjega števila kandidatov za naše dolgoročne potrebe.

Za šolsko leto 1988/89 nam bo ostalo 106 štipendistov iz preteklega leta, v avgustu pa smo sklenili še 81 novih pogodb za pridobitev kadrovske štipendije in v septembru 30 pogodb za študij ob delu. Od tega se je 11 sodelavcev vpisalo v razne programe srednjega, 16 v višje in 3 v visoke programe izobraževanja. Med 81 štipendisti za kadrovske štipendije jih bo 22 za višje in visoke šole — 12 naših štipendistov iz preteklega leta in 10 ostalih, 14 za poklicne in 45 za srednje šole.

Naj predstavitev številko o letošnji beri našega štipendijskega razpisa zaključim s sklepom, da se moramo vsi truditi in iskati možnosti, da bi vsakdo, ki je začel, študij tudi dokončal in da bi čim več naših štipendistov v procesu izobraževanja doseglo vsaj eno stopnjo več kot so ob vpisu načrtovali.

Starši in učenci na prvem srečanju s Pekom.

IZOBRAŽEVANJE OB DELU

Na Srednji Kovinarski in cestnoprometni šoli v Škofji Loki, program vožnja motornega vozila poklic voznik je opravil zaključni izpit

DRAGO ČRTALIČ iz nabavnega sektorja
Čestitamo!

Spomin na udeležbo

JUNIJSKA SOBOTA DALEČ OD DOMA

Prvo junijsko soboto popoldne so bile ulice Stockholma zasedene z množico tekačev, raznih narodnosti in barv. Na startni listi za 10. maraton je bilo izpisano več kot 18.000 imen. Med vso to pisano družino je bil tudi naš sodelavec iz TOZD Mreža DARE LAUSEGER s startno številko 16704.

Vremenska napoved za soboto 4. junija 1988 je bila slaba, dež in hladno. Tako je tudi bilo. Že vse dopoldne je deževalo, temperatura pa +9°C. Mislim sem, bo pa vsaj popoldne boljše vreme. Na start sem odšel z dežnikom, lilo je kot iz škafe. Vendar pa, ko se je bližala ura starta, ni bilo več kaj premišljevat. Višek oblačil sem oddal garderoberju ter se priključil grupi, v katero sem bil glede na prejšnje rezultate razporejen. To je bila 4. skupina nekje na sredini skoraj 200 m za startno črto.

Kazalci so se premaknili na 15. uro. Boj s časom, kilometri in vremenom se je začel. Tekli smo dva kroga po 21 km. Pot je vodila po ulicah mesta, skozi parke, preko visokih mostov; (teh je veliko, saj pravijo Stockholmu — Severne Benetke) skozi tunele, podvoze, itd. Na obeh straneh proge so stali gledalci, poln pa je bil tudi stadion, na katerem je bil cilj.

Po 3 urah in 14 minutah so tudi zame nastopili boljši časi. Suha oblačila in izdaten topli obrok je bil pravi balzam za prezeblo in dokaj utrujeno telo. Rezultat teka je bilo 2057. mesto med 12.000 tekači, katerim so še uradno priznali prihod v cilj, kajti uradna časovna omejitev je bila 5 ur.

Da bi dobili predstavo o prireditvi še nekaj:

Za tako veliko prireditev kot je stockholmski maraton, da poteka vse normalno brez večjih zapletov je delalo preko 2000 ljudi in sicer: 700 na okrepevalnicah vzdolž proge, 500 redarjev, 200 policajev, 170 garderoberjev, 60 doktorjev, 30 maserjev, 250 ljudi nacijski okrepevalnici, 80 jih je delilo spominske medalje in dipolome, člani (190) trinajstih ansamblov, kateri so igrali na določenih mestih ob progi ter okrog 40 pri obdelavi podatkov.

Na desetih postajah za okrepcilo in osvežitev pa je bilo pripravljeno oz. porabljeno okrog 500.000 plastičnih kozarcev, 35 tisoč l osvežilnih napitkov, 45 tisoč l vode, 100 tisoč karamel, 15 tisoč banan, 12 tisoč lončkov jogurta, 12 tisoč čokolad, 7 tisoč l sadnega soka, 100 tisoč gob za osvežitev z vodo ter 15 tisoč toplih obrokov in 12 tisoč l čaja na cilju.

Verjetno pa koga zanima zakaj v Stockholmu!

Že lansko leto sva se s predstavnikom potovalne agencije Globtour, s katero sem potoval v Atene pogovarjala marsikaj, med drugim tudi o športu. Rekel mi je, da mi bo glede na moj amaterski status in rezultate pomagal, da bi se udeležil še kakega teka v Evropi. Konec februarja sem tako dobil od Globtoura zagotovilo, da mi krijejo stroške za letalo v Stockholm in nazaj pod pogojem, da bi nosil dres z napisom njihove DO. Potem se je začelo zares.

S pomočjo Izseljeniške matice sem navezal stike z našimi zdenci na Švedskem, da sem lahko vplačal startnino (prijava za tek so bile do 15. marca) ter si priskrbel prenočišče. Nazadnje sem uredil še glede odsotnosti v tovarni, za kar se zahvaljujem vodstvu TOZD Mreža in sodelavcem. Na Švedskem sem preživel nepozabne dni.

Medtem, ko to pišem, pa gredo moje misli naprej in že razmišljam o udeležbi na podobni prireditvi vendar na drugem koncu Evrope.

Športni pozdrav!

Lauseger Darko

Blagovnica Rijeka

NAŠI PETDESETLETNIKI

LJUDMILA ČAMER iz šivalnice zgornjih delov Trbovlje,
 MARJAN BEVC in MARJAN VRHOVNIK iz skladišča gotove obutve,
 IVANA SUŠNIK iz finančnega sektorja,
 ANICA SLAPAR iz vzorčne šivalnice 501,
 VIKTOR OMAN in RAJKO KOŠIR iz nabavnega sektorja.

Čestitamo!

OB JUBILEJU

Upokojenec Janez VUK nam je poslal prispevek za naš jubilej. Po več kot štiridesetletnem delu v kolektivu, ki praznuje jubilej, je napisal:

Zakaj ne bi dragi naš Peko,
 hvalnice tudi tebi zapel,
 saj letos je osemdesetpeto že leto,
 odkar si delati čevlje začel!

Malokomu je danes poznano,
 da PEKO skovanka dva pojma ima:
 s prvim možu dajemo hvalo in
 drugi nam geslo njegovo poda.

PETER KOZINA s svojim razumom,
 čeprav je bil reven fantič,
 s pravim slovenskim pogumom,
 je zgradil prvo domačo tovarno iz nič.

V začetku stoletja so bili ostri se boji,
 da prevlada nam tuj kapital,
 a domoljubni možje se niso podali —
 Peter Kozina jih skupaj je zbral ...

Ker je hodil veliko po svetu
 je videl da tudi le dobro blago,
 z modnim posluhom ob pravem času,
 kupcev tovarni ne odvzemo.

Zato s Proizvodnjo Elegantne
 in res Kvalitetne Obutve,
 po širnem je svetu on zaslovel,
 tega do danes mu nihče ni vzel ...

Četudi smo znašli v slabih se časih,
 bodri naj nas slavni ta jubilej,
 saj hujši so bili in težji že časi,
 pa smo korakali vedno naprej!

Janez Vuk

»PEKO« 85 letni jubilent

ČEVLJARSKA ZBIRKA

V prenovljenih prostorih muzeja odprta čevljarška zbirka —
Predstavitev razvoja Peka — sodelovanje pri prenovi

Na otvoritvi prenovljene čevljarške zbirke v muzeju.

PRENOVE V TRŽIŠKEM MUZEJU

Najboljšo, najbolj zgoščeno in hitro informacijo o kraju dobi popotnik, če zavije v gostilno, obišče pokopališče s cerkvijo in si, če kraj premore, ogleda tudi krajevni muzej. Vrtni red lahko tudi zamenja, v vsakem primeru pa se na tak način najbolje spozna z mestom in njegovo preteklostjo.

Takega mnenja so bili tudi ustanovitelji muzejskega društva v Trziču, ki so leta 1954 uvideli potrebo po krajevnem muzeju. Najprej jim je uspelo pridobiti prostore v Zgornji ali Polakovi Kajži v Grajzarjevi ulici, kjer so postavili prve stalne zbirke čevljarstva, barvarstva, tkalstva in zbirko NOB. Nekaj kasneje je v last muzejskega društva prešla tudi Germovka, nad tristo let stara kovačija »črnjave« ob spodnjih rakah Mošenika, v letu 1967 pa je nečakinja pesnika Vojteha Kurnika, »Rodarjeva Micka«, zapustila etnografsko zanimivo hišo tedaj še samostojni ustanovi Tržiški muzej v trajno last. Danes upravlja tržiški muzej kot organizacijska enota Zavod za kulturo in izobraževanje Trzič s temi tremi stavbami, v katerih je na voljo 1500 m² razstavne površine.

Nobena od omenjenih stavb ni bila grajena za muzejske potrebe; vse so ali kombinacija manjših tovarniških ali obrtnih delavnic in stanovanj. Nobena od njih ni mlajša od sto let. Temu primerne so težave pri obnavljanju in ohranjanju čimbolj verodostojne oblike nekdanjih objektov, pri čemer so poglavje zase škodlasta streha in drugi lesni elementi Kurnikove hiše, kovinska polkna Polakove Kajže ali rake ob Germovki s celotnim pogonskim mehanizmom. Če k temu dodamo prek 4000 predmetov, 1500 fotografij in nad 6000 dokumentov, ki so razporejeni v devetnajstih stalnih zbirkah in v skladiščih, vidimo pred seboj kar obilico dela, ki ga opravljajo trije strokovni delavci.

Jedro stalnih muzejskih zbirk v Zgornji kajži je nastajalo med leti 1964 in 1974 (čevljarstvo, usnjarstvo, tekstilstvo, lesna predelava, delavsko gibanje in NOB, razvoj poti čez Ljubelj). Po tem letu so nastale v Kurnikovi hiši stalna etnografska, literarno-zgodovinska, nogavičarska in kolarska zbirka ter zamatki današnje gasilske zbirke. Po letu 1980 so muzejske zbirke obogatili še pregledi nastajanja mestne nasebine, arheološki oddelek, izčrpen prikaz gasilstva in preurejena geološko-paleontološka mineraloška zbirka.

S temi zbirkami prištevamo tržiški muzej v vrsto **splošnih** občinskih muzejev s poudarkom na **tehniških** zbirkah, ki prikazujejo bogato obrtno izročilo in njegov prehod v industrijo.

Razvoj čevljarške zbirke

Najstarejša zbirka v tržiškem muzeju je prikaz čevljarstva, kar je razumljivo, saj je bil tržiški čevljar že od nekdaj nekaj simbol za trdoživega in pridnega tržiškega rokodelca.

Prikaz prave čevljarške delavnice z vsemi sestavnimi elementi sodi med najzanimivejše oddelke v muzeju. Posrečeno izgotovljen »šuštar« iz mavca (delo ak. kip. Vinka Ribnikarja) je zavedel že marsikaterega oblikovalca, da ga je v ljudno ogovoril, tako živo sedi na stolčku ter šiva podplat na čevljev za značilno lučjo na »gavge«. Razglednice z motivom »šuštarške« delavnice so obiskovalci razgrabili v par letih in jih danes žal nimamo več. Ponatis bi bil več kot dobrodošel, a kaj, ko so te stvari danes tako hudo drage.

Morda je prav zaradi omenjene čevljarške delavnice nekako prevladalo med oblikovalci muzeja mnenje, da je v Trziču **čevljarški muzej**, še posebej, ker je v nadaljevanju te zbirke tedanja kustosinja Nada Bizjak pripravila tudi dober pregled nekdanjih čevljarških delavnic v tržiški občini kot tudi prehod delavnic v prve tovarniške objekte s Pekom na čelu. V tridesetih letih pa je Peko naredil krepak korak naprej v razvoju tehnologije, prodaje in organiziranosti. Več kot na dlani je bilo, da je zbirko treba posodobiti, jo osvežiti z novimi podatki in dopolniti, za kar pa razpoložljivi prostori prav gotovo niso ustrezali.

Ob vsem tem so se pojavili resni problemi z vzdrževanjem same stavbe. Strokovnjaki Zavoda za spomeniško varstvo so ugotovili, da posledice potresa leta 1976 za stavbo niso tako nedolžne kot je sprva kazalo. Predlagali so postopno sanacijo po etažah, ker pa je večina zbirke (tudi čevljarška) v I. nadstropju, smo se najprej lotili le-tega. Učvrstili smo vso talno konstrukcijo in po načrtih arhitektinje Brede Jazbečeve namestili nov samostanski pod (to je ladijski pod v izvorni izvedbi). Stalne zbirke v I. nadstropju smo premestili tako, da smo za usnjarški in čevljarški oddelek, ki se smiselno dopolnjujeta, namenili več kot polovico razstavnega prostora, to je nad 200 m² prve etaže. S tem smo pridobili možnost, da **čevljarstvu** damo še večji pomen.

Vse od februarja 1988 so strnjeno tekle priprave za novo predstavitev čevljarške zbirke. Razširjen osnutek zbirke predvideva predstavitev razvoja PEKO v več fazah, časovno pa smo se odločili za prikaz po spremljajočih se tehnoloških premikih: prehod od ročne do strojne izdelave, zbita, šivana, in lepljenja ter brizgana obutev.

To pa so zagotovo obsežni načrti za preureditev, ki smo jih vnesli v delovni program muzeja za leto 1988 (začetno fazo). Z marcem tega leta so stekle prve akcije, ki smo jih od vsega začetka pripravljali skupaj s Pekovimi strokovnjaki. V letu 1988 PEKO šteje že osem in pol desetletij svojega obstoja, zato je prenova stalne čevljarške zbirke del praznovanja te pomembne obletnice.

Delo smo si razdelili takole: muzej pripravi vsebine prenovne zbirke, Tovarna obutve PEKO pripravi prikaz tehnologij od ca. 1911 do leta 1988 in sodeluje pri zbiranju in posredovanju vseh potrebnih podatkov. Še več kot to, pod vodstvom Karla Prešerna so Pekovi delavci iz elektrodelaavnice oskrbeli povsem novo in zelo učinkovito osvetljavo za novo urejenih pet prostorov, v mizarski delavnici pa naredili razstavne elemente za prikaz tehnologij. Tehnologi razvojnega oddelka so pod strokovnim vodstvom Majde Rezarjeve in Jožeta Tišlerja izgotovili moški in ženski čevljev z vsemi vmesnimi delovnimi fazami. Šele sedaj moremo v muzeju obiskovalcem zelo nazorno prikazati, da par čevljev, ki jih vsakodnevno uporabljamo, ni le kos mimogrede v trgovini kupljenega usnja, pač pa da je od začetka do konca izdelave čevlja treba vložiti obilo izrednega natančnega in potrpežljivega dela, ki meji na svoje vrste umetnosti; je posebna »kunst«, kot bi rekli po domače in če nadaljujemo v istem jeziku, »kunst, ki ima svoj furm« (oblike).

Na novo urejene zbirke zdaj izgledajo takole: v vhodni veži se oblikovalci seznanijo s pokrajino in občino kot celoto, sledi ogled mineraloško geološke in paleontološke zbirke s prikazom geološke transverzale (delo strokovnjakinje Jasne Jermanove), nato pa se vzhajemo v I. nadstropje, kjer nas pričaka usnjarški oddelek s prikazom tehnologije rastlinskega strojenja usnja, prikazom cehovstva v Trziču in že smo v tisti značilni »šuštarški« delavnici. Nešteto koristnih nasvetov in mnogo novih pridobitev za staro šuštarško delavnico nam je posredoval Alojz Kočever, prekaljen šuštar iz Grajzarjeve ulice. Iz te zares simpatične sobice stopimo v začetek čevljarške industrije, kjer je ob Göknu in Mallyju najpomembnejši prvi slovenski tovarnar čevljev Peter Kozina. V tej sobi se soočata Mackay čevljev, izdelan na način 1911. leta in originalni stroji za te vrste izdelave, tačas najmodernejši na svetu.

Že smo v oddelku — galeriji, kjer se razstavlja nekdanja Pekova modelirka Mara Smidova z desetimi prikazi tovarniškega asortimana iz preteklih let. V zadnjem prostoru čevljarkega oddelka je nadvse imeniten prikaz tehnologije »PEKO 1988«, ki pomeni tačas vrhunec čevljarke industrije v svetu. Tu se lahko podrobno seznanimo z razporeditvijo notranje trgovske mreže ob enem s prikazom izvoza in sestavnimi DO Peka v SFRJ.

Prenovljene zbirke čevljarstva, ki smo jih odprli 1. julija letos, so le začetek obsežnejših dopolnitev prikaza nekdanje in tudi sedanje »šuštarije«. Vse doslej opravljeno delo je ob enem zanimiv prikaz, kako moreta sodelovati delovna organizacija in kulturna institucija. Tudi za to in ne samo za to, gre vse priznanje kolektivnemu poslovodnemu odboru in strokovnim delavcem in ne navsezadnje tudi vsem Pekovim delavcem.

Nekaj pesmi so zapeli člani komornega zbora Peko.

Ob letošnjem jubileju vam iskreno čestitamo in vas vabimo na ogled muzejskih zbirk. Le-te bomo v prihodnjih (krajših kot je ta) prispevkih še predstavili. Do tedaj pa nasvidenje!

prof. Janez Šter

NOVI UPOKOJENCI

Zofka Meglič, Štefka Rovani in Marija Lučki iz šivalnice 512,

Edo Petek iz splošnega sektorja,
Alojz Paplar in Marija Sluga iz montažnih oddelkov,
Anton Praprotnik iz sekalnice 510,
Marija Duh in Anton Slapšak iz Trbovelj in
Antun Cvjetković poslovodja iz poslovalnice Rijeka III.

Ob odhodu jim želimo čvrstega zdravja in mnogo lepih doživetij.

ZAHVALI

Nikoli nisem razmišljal o tem, kako je človeku in kaj občuti, ko pride čas odhoda v pokoj.

Prepričan sem bil, da je to povsem normalno; delaš, leta minevajo pa pride čas odhoda. Danes mislim drugače, ker še vedno podoživljam krizo in nekakšno depresijo, ki je spremljevalec takega dogodka.

Mogoče sem prav jaz doživel nekaj posebnega, posebno slovo od dolgoletnih sodelavcev na delovnem mestu, kot tudi od prijateljev in znancev iz drugih poslovalnic.

Nepozabno je bilo slovo od sodelavcev. Dovolj so povedale solze v očeh in žalost na licu, to imam še vedno pred očmi, kot na filmskem platnu. Sam sebe sprašujem, sem res storil toliko dobrega tem ljudem, da je bilo slovo tako prisrčno.

Za vse to so besede premalo. Beseda Hvala bi morala imeti veliko večjo vrednost.

Skoraj bi pozabil na dragoceno darilo, ki mi bo prisrčno drag spomin. Prav tako se zahvaljujem kolektivu Peko Rijeka II. za darilo in pozornost.

Sedaj pa nekaj o čemer se lahko razlaga tako ali drugače. Pravzaprav gre za poslovilno prireditve, ki so mi jo pripravili prijatelji iz Slovenije, na otoku Krku. Izročili so mi več dragocenih daril, med njimi tudi taka, ki me bodo vsakodnevno spominjala na naše dolgoletno prijateljstvo.

Prav v tem času, ko je veliko govora o bratstvu in enotnosti, je bilo slovo, ki so ga pripravili Slovenci Bosancu, tako prisrčno, da se sprašujem ali bi bilo sploh mogoče naročiti naprimer poslovodkinji iz Velenja, Celja, Prevalj in Ljubljane, da mi pripravijo tako prijetno slovo. Prepričan sem, da se nekaj takega ne more zrežirati, ampak, da je to v nas samih, v našem obnašanju in spoštovanju.

Kaj naj rečem na povedano. Ko nekaj takega doživiš, da se sodelavci in prijatelji tako veličastno in lepo poslovijo od človeka, je povsem naravno, da spomini takega slovesa ostanejo in se ne morejo pozabiti.

Vsem od srca prisrčna hvala.

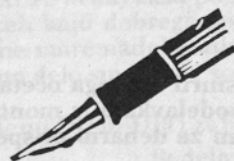
Antun Cvjetković

Ob odhodu v pokoj se sodelavcem in sodelavkam iz obrata Trbovlje zahvaljujem za darila in prisrčno slovo. Kolektivu želim še veliko delovnih uspehov in medsebojnega razumevanja.

Vsem in vsakemu posebej pa še enkrat prisrčna hvala.

Ivan Slapšak

Dopisujte

NAGRADNA UGANKA

Tovarna obutve PEKO TRŽIČ

Danes vam postavljamo vprašanje: ob kateri obletnici Peka je nastal ta posnetek.

Posnetek je nastal ob praznovanju:
70 75 80-letnice

Odgovore oddajte v uredništvu do 10. septembra.
Tri pravilne odgovore bomo nagradili.

ZAHVALE

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta **MARJANA DEŽMANA** se najlepše zahvaljujemo delovni organizaciji, OOOZS Peko, sodelavkam in sodelavcem oddelka 501, oddelka 200, za podarjeno cvetje in denarno pomoč.

Hvala vsem, ki ste kakorkoli pomagali in pokojnika spremili v tako velikem številu na njegovi prerani zadnji poti.

žalujoča žena Stana, sinova Robi in Janez ter hčerka Marjana

Ob smrti moje mame, se prav lepo zahvaljujem za izrečena sožalja in denarno pomoč.

Kristina Bodlaj

Ob smrti dragega očeta **JURIJA RAVLIČA** se sodelavcem in sodelavkam iz montažnega oddelka 523 iskreno zahvaljujem za denarni prispevek namesto venca in izražena sožalja.

Anica Smolej

Ob boleči izgubi naše drage mame **TEREZIJE SITAR**, se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem oddelka 501 za podarjeno cvetje, denarno pomoč in izrečena sožalja.

hčerka Kati Ručigaj

Ob mnogo prerani in boleči izgubi drage mamice, hčerke in sestre **MARIJE KUHAR**, roj. Rozman, se najlepše zahvaljujemo delovni organizaciji Peko, sodelavcem izvoznega in nabavnega oddelka, firmi Afis iz Pirmasensa, Budućnosti iz Ludbrega, za izražena sožalja in nesebično pomoč v najtežjih trenutkih.

Hvala vsem, ki ste darovali cvetje in jo v tako velikem številu pospremili na njeno zadnjo pot, tovarišu Hladniku za ganljive poslovilne besede in Komornemu pevskeemu zboru za zapete žalostinke.

Z bratom se vsem iskreno zahvaljujema za denarno in moralno pomoč. Istočasno pa se zahvaljujemo vsem, ki se je še vedno spominjate in obiskujete njen prerani grob.

sin Boštjan, hčerka Nataša ter oče Janko Rozman

FRANJO JEMRIČ

Presunjeni in žalostni smo dragi Franjo.

Prezgodnja smrt te je iztrgala iz našega kolektiva, družine, prijateljev in znancev. V kolektivu smo te spoštovali, ker si bil tovariš, prijatelj dober delavec in komunist.

Z bolečino v srcu spoznavamo, da smo ostali brez tvoje vedrine, dobrodušnosti, tvojih idej, hotenj in želja, da vsakemu pomagáš in ga razumeš.

Težka bolezen in smrt je prekinila našo skupno pot in zavzetost, da še bolj čvrsto korakamo naprej, da bi bili delovni rezultati še boljši, da uresničimo ideale, ki smo jih snovali v mladosti.

Prebivalci našega mesta in okolice se te spominjajo, ko si kot mladinec v mladinski, športnih in kulturnih organizacijah razdal svojo mladostno zagnanost, poznali so te kot neumornega družbenopolitičnega delavca, sindikalnega aktivista, spominjajo se tvojega dela v delegatskih skupščinah občine, Republiške zveze socialistične zveze delovnega ljudstva, spominjajo se tvojih prizadevanj za razvoj teh krajev, za razvoj samoupravljanja. Spominjajo se te tovariši z zveze rezervnih vojaških starešin, posebno še tovariši Partizanske brigade s katerimi si mnogo ur preživel na vajah za obrambno usposabljanje.

Vsem tem si zapustil del sebe, zaradi tega tudi smrt ne more zabrisati sledov, ki vodijo na vse strani.

V imenu vseh s katerimi si delal, vseh ki smo te poznali, v imenu delavcev delovne organizacije Peko iz Tržiča, v imenu kolektiva Budućnosti s katerimi si rasel in ustvarjal, dragi Franjo iskrena, hvala. Tvoji ženi, otrokom in vnukom iskreno sožalje in v tolažbo, da je tvoj odhod naša skupna izguba.

Tebi dragi Feri pa še enkrat večna slava in hvala.

Ing. Franjo Repič

MARIJA KUCHAR

Vsako slovo je težko, če pa je to zadnje, je še toliko težje in posebno še, če se zadnjič poslavljamo od takega sodelavca in prijatelja, kot si bila ti, Marija. Že vest, da ležiš v bolnici in se boriš za življenje, nas je močno presunila, toda, ker smo te poznali vedno nasmejana, polno elana in načrtov, smo trdno upali, da boš tudi to pot izšla kot zmagovalec, toda poškodba ali morda skrita bolezen je bila tokrat močnejša. Marija, v naših mislih še vedno živiš in nikakor ne moremo sprejeti krute resnice, da te ne bo več med nas.

V Peko si prišla že pred 32. leti, kot 18-letno dekle in mu ostala zvesta vse do današnjih dni. V želji, da postaneš dober prodajalec in izvoznik, si odšla za dobro

leto v Nemčijo, da se izpopolniš v jeziku in si pridobiš splošnega znanja, da bi delo na tem področju čim boljše in lažje opravljala. Vrnila si se med nas polna znanja in izkušenj in to s pridom prenašala na mlajše sodelavce, kot dober prijatelj, sodelavec. Pri opravljanju svojega dela si si pridobila doma in v tujini veliko poslovnih in osebnih prijateljev. Delo z Afisom ti je bilo pisano na kožo in skorajda ni človeka v tej firmi, ki te ne bi poznal, lahko rečemo, da si ena od najzaslužnejših, da smo prav s to firmo navezali tako trdne in trajne stike in prav zaradi tega si tudi pri njih uživala velik ugled. Nisi poznala osemurnega delavnika, pa kljub temu najdražjih doma nisi zanemarjala. Komaj je prenehal zvoniti telefon na tvoji mizi, že si bila v mislih pri tvojem očetu, katerega si neizmerno ljubila in že polna načrtov kaj boš postorila popoldne, odhitela domov. Resnično si hitela živeti, vse probleme si reševala z izredno zavzetostjo in brez odlašanja, kot da bi slutila, da bo tvoja dolgotrajna življenja tako kratka.

V prijetni gorenjski vasi Naklo, sta si z možem ustvarila dom in družino, pa kaj, ko je smrt začela v tvojo družino posegati tako zgodaj. Mnogo prezgodaj si izgubila moža in tako si v hiši morala prevzeti dvojno vlogo, vlogo očeta in matere. Toda takšna kot si bila, nisi tega nikoli kazala navzven, prepričani smo, da si skušala vzgajati in skrbeti za svoja otroka tako, da bi kar najmanj v svojem odrasčanju občutila odsotnost očeta.

S tvojim odhodom bo v naših vrstah nastala velika praznina, katero bomo le težko zapolnili. Hvala ti za vse, kar si storila za naš delovni kolektiv, ohranili te bomo v trajnem in lepem spominu.

Vse drugače pa bo doma, med svojimi boš ostala nenadomestljiva, za to izražamo v imenu delovnega kolektiva Peko in tvojih najožjih sodelavcev prodajnega sektorja, tvojim domačim globoko sožalje in sočustvovanje.

Sodelavci

MARJAN DEŽMAN

Danes bi praznoval 42. rojstni dan, toda pota narave so bila tako predvidena, da se ti je nit življenja iztekla prav te dni. Tvoja življenjska pot je bila sorazmerno kratka in zelo delovna. Izhajal si iz kmečke družine, zato si moral že kot otrok trdo delati, tako, da otroštva in mladosti skoraj nisi poznal. Že s 15. letom si se moral postaviti na svoje noge, zato si se zaposlil v BPT, bil si tudi skoraj 9 let med kovači v Tovarni kos in srpov. Leta 1971 pa si pričel delati v montažnih oddelkih Peka, pred 8. leti pa si prišel med varnostnike.

Značaj dela je zahteval od tebe vestnost in natančnost, bil si vedno predan svojemu delu, opravljal si ga z veseljem in veliko volje. Med varnostniki si se dobro počutil, kajti ob delu so nas družile iste naloge.

V privatnem življenju si skrbel za družino, postavil si dom ter ustvaril prijetno domače ognjišče. Imel si polno novih idej za izboljšanje okolja in življenjskih pogojev, zato si bil tudi znan v krajevni skupnosti kot aktiven delavec ter tudi gasilec.

V DO smo te med varnostniki že nekaj časa pogrešali, sedaj je nastala velika vrzel, kajti dobrega sodelavca in prijetnega tovariša se ne more nadoknaditi.

Za tvojo nesebično in uspešno delo smo ti vsi sodelavci hvaležni.

Marjan, ob slovesu se ti v imenu DO in DPO zahvaljujem za požrtvovalno delo.

Sodelavci

DAN DELAVCEV PEKA

DAN DELAVCEV PEKA bo v soboto 3. septembra 1988. To bo naš praznik, praznik vseh zaposlenih, upokojencev in štipendistov. Povabljeni ste prav vsi.

Za ta dan pripravljamo športni, kulturni in zabavni program, seveda ne bo manjkalo pijače in jedi. Pridite, da bomo skupaj proslavili naš jubilej in se veselili uspehov, doseženih v preteklih petinosemdesetih letih.

SPORED

osrednje svečanosti ob praznovanju petinosemdesetletnice obstoja Peka, ki bo v soboto, 3. septembra 1988 v Tržiču

od 9. do 14. Športna tekmovanja

ob 15. OSREDNJA PROSLAVA ZA VIRJEM

1. Otvoritev in pozdrav
2. Slavnostni govor predsednika KPO
3. Kulturni program
4. Modna revija

ob 17.30 ZABAVNI PROGRAM NA TRŽNICI

1. Razglasitev rezultatov športnih tekmovanj
2. Zabava, ples in razvedrilo

JUBILEJNE NAGRADE

Program slavnostnega zasedanja skupnega delavskega sveta v petek, 2. septembra 1988 ob 18. uri v dvorani upravne stavbe:

1. Nagovor predsednika KPO
2. Podelitev jubilejnih nagrad za 25 in 35 let delovne dobe v Peku
3. Kulturni program
4. Jubilejni klepet ob pogrjnjeni mizi

PRAZNOVANJE

Začetek praznovanja naše petinosemdesetletnice bo v petek, 2. septembra, ko bo ob 18. uri SLAVNOSTNO ZASEDANJE SKUPNEGA DELAVSKEGA SVETA. Delavcem, ki so do 31. decembra lani dopolnili 35 in 25 let delovne dobe v naši delovni organizaciji bodo podeljene jubilejne nagrade. V kulturnem delu programa bo sodeloval LJUBLJANSKI OKTET, zatem pa bo v obratu družbene prehrane za vse udeležence pogostitev.

V soboto bo živahno že zgodaj zjutraj. Za vse udeležence športnih tekmovanj bo v tovarniški menzi zajtrk, ob devetih pa se bodo začela športna tekmovanja: balinanje, mali nogomet, šah, kegljanje, streljanje, namizni tenis, odbojka in tenis. Za tiste, ki jim hoja ni odveč, bo organiziran planinski pohod v Gozd.

Ob treh popoldne bo ZA VIRJEM, na igrišču za hokej OSREDNJA PROSLAVA ob petinosemdesetletnici. Začela se bo s slavnostnim govorom predsednika KPO, nadaljevala pa s kulturnim programom. Sodelovali bodo: komorni zbor Peko, harmonikar Silvester Mihelčič, operna pevca Sonja Hočevar in Rajko Koritnik, tekst bo povezovala igralka Polona Vetrih, vodil pa Bojan Veselinovič. Zatem bo modna revija, zabavni del programa pa se bo nadaljeval na tržnici, kjer bo za ples in razvedrilo igral ansambel.

Razglasitev rezultatov dopoldanskih športnih tekmovanj bo na zabaviščnem prostoru približno ob 18. uri.

Vsak udeleženec proslave in zabave bo lahko pri svoji obračunovalki kupil bon v vrednosti 10.000 dinarjev, zanj pa bo moral prispevati 2.500 din. Upokojnenci in štipendisti bone lahko dobijo, prav tako po ceni 2.500 din v recepciji pri tov. Mileni Snedic.

O zaključku prireditve ne bomo govorili, za nekatere bo prej, za druge pozneje. Sicer pa praznovanja ne bo konec v soboto. V nedeljo bo ŠUŠTARSKA NEDELJA. Dopoldne bomo kupovali, pogledali razstavljenе ptice, poslušali kulturnike, popoldne pa se bomo spet lahko zavrteli ob zvokih glasbe.

Boni bodo imeli svojo vrednost samo na zabaviščnem delu prireditve v soboto, kasneje ali drugje jih ne bo mogoče vnovčiti.

čevljar

Glasilno delovne organizacije tovarne obutve PEKO Tržič n. sol. o. — Ureja uredniški odbor: Ivanka Horžen, Lojze Hostnik, Boris Janc, Matevž Jenkole, Edo Košnjek, Brane Plajbes, Marko Ručigaj, Marija Slapar, Tomislav Zupan — Glavna in odgovorna urednica: Marija Slapar — Naslov uredništva: PEKO Tržič, telefon 50-260 int. 230 — Tisk TK Gorenjski tisk Kranj — Izhaja enkrat mesečno v nakladi 4200 izvodov v slovenskem in 2100 izvodov v srbohrvaškem jeziku — Glasilo dobijo člani delovne organizacije, upokojnenci in štipendisti brezplačno.